

NELJÄS LUKU

Kielet ja asemien tunnistaminen

Tyypillisen kansainvälisen yleisradio-kaistan puheenporinaa tarkkaillaessa on jopa hyvin koulutettu kielimies vaikeuksissa. Oltaessa tekemisissä DX-asemien kanssa on jonkinlainen vieraiden kielten tuntemus ilmeisen edullinen lähtökohta.

Hyvin lyhyessä ajassa oppii erottamaan kieliä toisistaan ja jopa ymmärtämään tiettyjä sanoja ja sanontoja, mikäli kiinnittää asiaan enemmän kuin vain satunnaista huomiota. Todellisen käyttötiheyden perusteella ovat seuraavassa esiteltävät kielet lyhytaaltokuuntelijan kannalta tärkeimmät. Käytä tätä luetteloa oppaana suunnitellessasi mahdollisia kieliopintojasi. Lyhytaaltokuuntelun merkitystä arvokkaana vieraiden kielten käytännön kokemuksen antajana ei aina osata riittävästi arvostaa.

Englanti

Vähintään kaksi kolmannelta tärkeimmistä kansainvälisistä yleisradioasemista lähettää päivittäin Eurooppaan suunnattuja englanninkielisiä ohjelmia. Tähän sisältyvät luonnollisesti tärkeimmät Itä- ja Länsi-Euroopan maat, mutta lähetyksiä tulee myös maista, joissa englanti on toisena kielenä: Etelä-Afrikasta, Intiasta, Japanista jne. Lisäksi lähetetään englanninkielisiä ohjelmia mm. sellaisista maista kuin Egyptistä, Ecuadorista, Thaimaasta, Kiinasta, Taiwanilta ja Kuwaitista. Luetteloa voisi jatkaa rivikaupalla.

Melkein kaikki nämä lähetykset tapahtuvat ennalta julkaistujen aikataulujen ja lähetystaajuuksien puitteissa, joten kuuntelijalla ei sen puolesta pitäisi olla suuriakaan

Afrikan englannista ja tunnistamaan Radio Pekingin omaksuman kaavamaisen englannin.

Espanja

Yön tunteina useimmat ei-englanninkieliset lähetykset ovat espanjankielisiä, koska ne on suunnattu Latinalaiseen Amerikkaan, jossa silloin on vasta ilta – paras kuuntelu-aika. Latinalaiseen Amerikkaan lähettävät ohjelmia monet sellaisetkin radioyhtiöt, jotka eivät lähetä ollenkaan englanninkielisiä Eurooppaan suunnattuja lähetyksiä. Tällaisia ovat Marokko, Libanon ja Espanja.

Monet kommunistimaiden radioyhtiöt, joilla on vain muutamia englanninkielisiä lähetyksiä Pohjois-Amerikkaan, ovat havainneet, että Atlantin takaisella mantereella heillä on espanjankielisissä maissa paljon laajempi kuuntelijakunta, joka lisäksi on heidän poliittiselle filosofialleen paljon hedelmällisempää maaperää. Mutta DX-kuuntelijan kannalta paljon edellä mainittuja lähetyksiä tärkeämpiä ovat ne, jotka tulevat niiltä kymmeniltä Latinalaisen Amerikan maiden kotimaan-asemilta, jotka toimivat tropiikkikaistoilla ja alemmilla kansainvälisillä taajuuskaistoilla.

Suotuina kevät-, kesä- tai syysyönä 60 metrin tropiikkikaista vilisee espanjankielisiä radioasemia. Venezuelalaiset asemat ovat usein voimakkaimmin kuuluvia, ja niitä voi parhaassa tapauksessa löytyä joka 10 kHz:n kohdalta. Elintilasta taistelevat myös kolumbialaiset, perulaiset, bolivialaiset, ecuadorilaiset, costaricalaiset ja hondu-

vaikeuksia tunnistaa kyseisiä asemia, vaikka kuuluvuuden heikko laatu joskus voikin tehdä tepposia. Kuuntelijan ja radioaseman välinen lyhyt etäisyys ei aina välttämättä merkitse hyvää kuuluvuutta eikä suuri etäisyys huonoa kuuluvuutta, mikä jo tässä vaiheessa todettakoon. Jäljempänä käsittelemme tätä kysymystä tarkemmin.

Englanninkielisiä lähetyksiä voidaan kuulla myös sellaisilta asemilta, jotka eivät suuntaa lähetyksiään Eurooppaan, vaan Intiasta Australiaan, Australiasta Japaniin, Etelä-Afrikasta Australiaan jne. DX-kuuntelijan on tärkeää tietää, että englanninkieltä käytetään myös tropiikkialueen kotimaanlähetyksissä monissa Afrikan ja Aasian maissa kuten Ghanassa, Nigeriassa, Sierra Leonessa, Intiassa, Nepalissa ja Filippiineillä.

Harjaantunut kuuntelija oppii pian myös tunnistamaan eri murteita ja pystyy erottamaan Australian englannin Etelä-

RADIO JUVENTUD
"UNA EMISORA JOVEN PARA LA GENTE JOVEN"

VVMY 840 Kc/s
ONDA LARGA
10 KW

VVNK 4.900 Kc/s
ONDA CORTA
10 KW

VVMY - 100,1 Mc/s - MODULACION DE FRECUENCIA

APARTADO POSTAL 567 y 574
BARQUISIMETO - VENEZUELA

rasilaiset sekä Dominikaanisen tasavallan asemat. Näissä maissa tapahtuvat radiolähetykset yksinomaan espanjankielellä (lukuunottamatta joitakin ketsuan- ja aimarankielisiä ohjelmia Ecuadorissa ja Perussa), ja kuuntelijoiden on siten varauduttava tunnistamaan asemat niiden äidinkielellä. Joidenkin maiden, etenkin Perun ja Ecuadorin kohdalla, tämä voi olla hyvin vaikeaa, sillä asemakuulutuksia on harvoin, ja niiden esiintymistä voi olla vaikea ennakoida loputtoman intiaanihuilu- ja kitaramusiikin keskellä.

Venezuelassa asemakuulutukset ovat kovaaäänisiä ja selviä sekä täynnä isänmaallisuutta ja kansallisylypeyttä:

Desde Caracas, Venezuela, Patria de El Libertador, transmite la Cadena Nacional, Radio Rumbos.

tai

Radio Bolivar, en Ciudad Bolivar, Patria de El Libertador, Pais democrático de América y Puerto de Turismo en la América del Sur.

Vapaasti suomennettuina nämä mahtipontiset, suurella paatoksella esitetyt kuulutukset merkitsevät seuraavaa: *Caracasista Venezuelasta, Vapauttajan* (so. Simon Bolívarin) *isänmaasta, lähettää Kansalliseen radioketjuun kuuluva Radio Rumbos ja Tämä on Radio Bolivar Ciudad Bolivarista Vapauttajan isänmaasta, Etelä-Amerikan demokraattisesta maasta ja matkailun satamasta.*

Opittuasi havaitsemaan ja tunnistamaan tällaiset mahtipontiset asemakuulutukset sinun pitäisi selvittää vähitellen myös muiden maiden lyhyemmistä asemakuulutuksista.

Ranska

Ranskan kieli on ensiarvoisen tärkeä Afrikan mantereen radioasemien kuuntelussa. Useimmat radioasemat sellaisissa

maissa kuin Norsunluurannikolla, Mauritaniassa, Togossa, Keski-Afrikan tasavallassa ja Senegalissa lähettävät, jos ollenkaan, vain harvoja ohjelmia englanniksi, kun taas suuri osa päivän ohjelmasta tulee ranskaksi. Missä on kaksi ohjelmaverkkoa tai asemaketjua, toista tavallisesti nimitetään »Kansainväliseksi ketjuksi», ja se lähettää yksinomaan ranskan kielellä.

Kuulutukset ja yleinen ohjelman tyyli ovat ranskankielisissä maissa hyvin säännönmukaisia ja kaavamaisia. Pariisin ORTF:n perustamina ja siitä osittain vieläkin riippuvaisina kaikki nämä asemat kuulostavat siltä, kuin niiden studiot olisivat Pariisissa. Sama pätee myös Tahitilla, Uudessa Kaledoniassa, Afarein ja Issain tasavallassa, Komoreilla, Martiniquella, Ranskan Guayanassa ja muissa Ranskan merentakaisina maakuntina hallitsemisissa territorioissa.

Ranskan merentakaiset alueet ovat kiehtovan yhtenäinen kokonaisuus ja mie-

lenkiintoa herättävä haaste niille DX-kuuntelijoille, joiden kouluranska ei ole kokonaan unohtunut. Useimmat tulevat sitä paitsi havaitsemaan, että päivittäisellä harjoittelulla taito tällä tavoin jopa palaa.

Portugali

Portugalin kieli ei ole puhekielenä vain Portugalissa ja sen merentakaisissa maakunnissa, vaan myös Brasiliassa, joka on maailman suurimpia maita. Brasiliassa on useita satoja yleisradioasemia ja yli sata lyhytaal-

toasemaa. Näiden lyhytaalloilla toimivien yhtiöiden lähettimet ovat yleensä voimakkaampia kuin muiden Latinalaisen Amerikan maiden kaupallisten asemien ja monet niistä toimivat tärkeimmillä kansainvälisillä lyhytaaltokaistoilla (31, 25, 19 ja 16 metrin kaistoilla). Tästä johtuen brasilialaisia voidaan usein kuulla paremmalla signaalinvoimakkuudella ja selvyydellä. Ja DX-kuuntelijan ensimmäisiä kielitieteellisiä tavoitteita onkin oppia erottamaan toisistaan espanjan ja portugalin kieli, mikä ei pienen harjoittelun jälkeen ole ollenkaan vaikeaa.

Brasilialaiset asemat eivät lähetä espanjaksi, ja kuuntelijan tulisi ehdottomasti välttää kuunteluraporttien kirjoittamista niille espanjaksi – vaikka niitä hyvin ymmärrettäisiinkin! Pidetään paljon kohteliaampana kirjoittaa raportit brasilialaisille asemille englanniksi, saksaksi, ranskaksi tai erällä alueilla jopa japaniksi! Brasilialaiset ovat kielestään ylpeitä ja ovat ymmärrettävästi herkkätuntoisia epäillessäänkin, ettei vierasmaalainen tiedä heidän maassaan puhuttavan portugalia. DX-kuuntelijan kannattaa perehtyä tämän kielen alkeisiin.

PORTUGAL
CABINDA – ANGOLA

Rádio Clube de Cabinda

(CR6RW)

"A voz Portuguesa maio ao norte de Angola"

Caixa Postal, 116

//

CABINDA-ANGOLA

Indonesia

Kaikki Indonesian kotimaan radiotoiminta tapahtuu lyhytaalloilla; keskiaaltoalue ja ULA- eli FM-alue ovat tässä maailman kolkassa täysin tuntemattomia. Indonesia on erittäin hajanainen ja melkein kaikki paikalliset lyhytaaltoasemat ovat kyllä löyhästi Radio Republik Indonesiaan liittyneitä, mutta Djakartan keskusasemalta releoidaan vain uutislähetyksiä silloin tällöin. Melkein kaikki indonesialaisten ase-

FEIRA DE SANTANA — BAHIA — BRASIL

FOFES 20704 — 20705 — CAIXA POSTAL, 32

Confirmamos sua reportagem de audição de nossa Emissora no dia 27 de maio de 1970 das 23,32 às 24,21 GMT.

ZYC 33	970 kHz	10 KW.	O.M.
ZYZ 37	4.765 kHz	1 KW.	O.T.

Feira, 05 de julho de 1970

Olette kovin ystävällinen. Olen teille hyvin kiitollinen. Paljon kiitoksia sydämellisistä onnitteista. Näkemisiin.

N. 023/70

J. K.

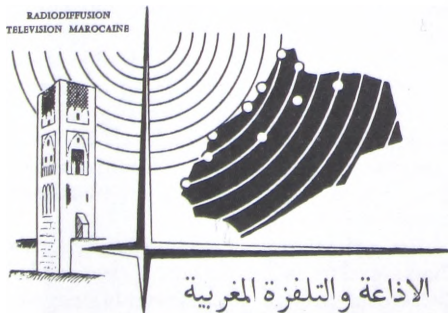

mien ohjelmat ovat paikallista perua, ja paikallisia asemakuulutuksia voi kuulla säännöllisin väliajoin.

Perusindonesia on kieli, joka useimista englantia puhuvista ihmisistä on selvää ja helposti ymmärrettävää. Indonesian kieli on myös ainoa aasialainen kieli, jonka tuntemusta tavallinen lyhytaaltokuuntelija voi tarvita; vaikka onhan toki muidenkin Aasian kielten tuntemuksesta aina apua.

Arabia

Kansainvälisessä radiotoiminnassa on suuri merkitys arabian kielellä, tuolla selvällä ja vaikuttavalla monien Afrikan ja Lähi-Idän maiden kielellä. Arabiaksi lähetävät monet kansainväliset asemat ohjelmiaan tälle levottomalle alueelle, jolla monikaistaisten transistorivastaanottimien levinneisyys on jo melkein saavuttanut kyläläystymispisteensä.

Lähi-Itä on aina ollut hyvin tietoinen radiosta, ja niinpä BBC:kin aloitti arabiankieliset lähetyksensä jo ennenkuin lähetyksiä monilla tavallisemmilla eurooppalaisilla kielillä oli aloitettukaan.

Jemen ja Etelä-Jemen lähettävät pelkästään arabiaksi. Jemen on vahvistanut vain muutaman ulkomaisen kuuntelijansa kuunteluraportin ja silloinkin vain kuuntelijoiden, jotka ovat olleet riittävän yritteliäitä kirjoittaakseen raporttinsa arabiaksi. Jemeniin lähetetyt englanninkieliset raportit on johdonmukaisesti jätetty ottamatta huomioon.

Tarkkailtavia sanoja

Englannin, ranskan, espanjan, portugalilain, arabian ja indonesian rinnalla ei muilla kansainvälisen radiotoiminnan kielillä ole suurtakaan merkitystä lyhytaaltokuuntelijan kannalta. Kuuntelijan olisi kuitenkin kyettävä tunnistamaan sellaiset selväpiirteiset kielet kuin saksa, hollanti, venäjä, italia, romania, suaheli, persia, hindi/urdu, turkki, kiinan yleiskieli, kantoniinkina, thai ja japani. Tässä tarkoituksessa olisi tarkkailtava asemakuulutusten tekstejä, jotka eri kielissä sisältävät mm. seuraavia tyypillisiä sanoja:

Englanti: »This is ...», »You are listening to ...», »You are tuned to ...».

Espanja: »Aquí ...», »Está es ...», »Escuchán ...», »Habla ...»

Ranska: »Ici ...», »Vous écoutez ...», »Vous êtes à l'écoute de ...»

Portugali: »Aqui ...», »Fala-vós ...», »Fala ...», »Estão ouvindo ...»

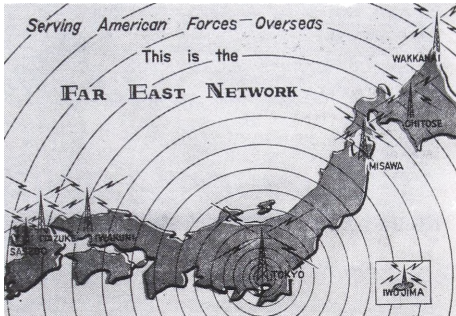
Arabia: »Huna ...», »Hadha ...»
 Indonesia: »Inilah ...», »Disini ...»
 Saksa: »Hier spricht ...», »Hier ist ...»
 Hollanti: »Hier is ...», »U luistert naar ...»
 Venäjä: »Gavarit ...»
 Italia: »Qui ...», »Parla ...»
 Romania: »Aici ...»
 Suaheli: »Hii ni ...», »Hapa ...»
 Persia: »Inja ...»
 Hindi/urdu: »Yeh ... hai»
 Turkki: »Burası ...»
 Yleiskiina: »... po tien tai»
 Kantoninkiina: »... bor deen toy»
 Thai: »Thini ...»
 Japani: »Kochirawa ...»

Lisäksi kolmella näistä neljästä on ainakin kerran viikossa lähetykset seuraavilla kielillä:

kreikka	laos
albania	urdu
bulgaria	bengali
slovakia	kambodza
unkari	kantoninkiina
sloveeni	hausaa
	korea

Kahdella on ohjelmia myös seuraavilla kielillä:

suomi	mongoli
somali	sinhala
	malajalam

Väliaikamerkit

Hyvin harvat lyhytaaltokuuntelijat ovat koulutettuja kielitieteilijöitä tai omaavat vähäisintäkään muun kuin äidinkiensä tunte-
 musta. Melkein kaikki lyhytaaltotoimintaa harjoittavat kansainväliset radioyhtiöt ovat ottaneet käyttöön soitetun väliaikamerkin tai vastaavan tunnusmerkin, jota soitetaan minuuttia ennen kunkin ohjelman alkua. Väliaikamerkki tai viritystunnus on korvaamaton apu aseman pikaisessa tunnistamisessa ja tekee mahdolliseksi vastaanottimen viritämisen oikean aseman kohdalle ennen varsinaisen ohjelman alkua.

Monia näistä tunnuksista toistetaan lyhyin väliajoin. Eräät radioasemat soittavat väliaikamerkkiään hitaasti pitkin tauoin ennen tietyn ohjelman alkua. Hiukan ennen ohjelman alkua väliaikamerkin tahti nopeutuu, ja sitä soitetaan lyhyin väliajoin. Tätä tekniikka käyttävät mm. Moskovan Radio, Radio Praha ja Radio Peking. Moskovan Radion monissa musiikkiohjelmissa ei kuuluteta aseman nimeä, vaan tunnistusta varten soitetaan pelkästään väliaikamerkkiä. Siten nämä ohjelmat keräävät suurimman mahdollisen kuulijakunnan rajoittumatta mihinkään nimenomaiseen kieliryhmään.

Eri ohjelmatyypit edellyttävät erilaisia väliaikamerkin käyttötapoja. Esimerkiksi BBC World Service, jota lähetetään englanniksi melkein 24 tuntia vuorokaudessa, ei

Maailman neljä tärkeintä kansainvälistä radiotoimintaa harjoittavaa yhtiötä (BBC, Moskovan Radio, Radio Peking ja VoA) lähettää tavattoman tuntimäärän ohjelmia muilla kuin omilla kielillään. Moskovan Radio lähettää ohjelmia yhteensä 79 eri kielellä vähintään kerran viikossa ja BBC vastaavasti 39 kielellä. VoA:lla puolestaan on ohjelmia 35 kielellä.

Kaikki nämä neljä yhtiötä lähettävät ohjelmia seuraavilla kielillä:

englanti	burma
ranska	arabia
saksa	turkki
espanja	persia
portugali	hindi
italia	tamili
venäjä	suaheli
puola	yleiskiina
tsekki	japani
serbo-kroaatti	thai
romania	vietnam
	indonesia

edellyttä pitkien väliaikamerkkijaksojen käyttöä säännöllisen ohjelman aikana. Mutta kun uusia taajuuksia otetaan käyttöön vanhojen lähetystaajuuksien rinnalle, uusi lähetin saattaa lähettää »B-B-C:n» tai »Oranges and lemons» väliaikamerkkiä useiden minuuttien ajan ennen liittymistään varsinaiseen lähetykseen.

Seuraavassa esitellään eräitä tunnetuimpia väliaikamerkkejä, jotka kuuntelijan tulisi kuullessaan pystyä tunnistamaan.

Voice of America. Muunnelmia teemasta »Yankee Doodle Dandy». Kappaleen »Columbia, the Gem of the Ocean» esittäminen on nykyään lopetettu.

BBC. Sävelet »B-B-C», alkusävelet vanhasta englantilaisesta lastenlaulusta »Oranges and lemons, say the Bells of St.Clemens» ja BBC:n Euroopan-ohjelmissa Beethovenin viidennen sinfonian kuusi ensimmäistä säveltä.

Radio Peking. Ensi tahdit laulusta »Itä on punainen».

Moskovan Radio. Ulkomaanohjelmissa 10 säveltä kappaleesta »Suuri ja mahtava» (»Shiroka strana moja rodnaja») soitettuna elektronisesti. Kotimaanohjelmissa (»Mayak», majakka) 10 säveltä kappaleesta, joka parhaiten tunnetaan nimellä »Midnight in Moscow».

CBC, Kanada. Neljä ensimmäistä säveltä kansallislaulusta »O Canada».

Radio New Zealand. Paikallisen linnun, kellolinnun, viserrystä.

ORF, Wien. Straussin kuuluisa »Tonava kaunoinen».

Kol Yisrael, Israel. Trumpeittien soittamana yhdeksän ensimmäistä säveltä kansallislaulun, »Hatikvahin», kuoro-osasta rummutuksen seuraamana.

Radio Australia. Soittorasialla soitettu epävirallinen kansallislaulu »Waltzing Matilda».

Vatikanin Radio. Celestellä soitettuna kappale »Christus vincit».

NSB JAPAN

<1ST PRO.>
 JOZ: 3.925Mc
 JOZ: 6.055Mc
 JOZ: 9.595Mc

50KW

<2ND PRO.>
 JOZ: 3.945Mc
 JOZ: 7.230Mc
 JOZ: 9.760Mc
 AM 10.00 - PM 2.00

10KW

10KW SAPPORO

PROFESSIONS: FISH MERCHANT, DOCTOR, BUS GUIDE, CAMERAMAN, GARDENER, HOUSE WIFE, DIRECTOR, SALARIED EMPLOYEE, POLICE MAN, SINGER, ARTIST, STUDENT, BARBER, NOBLES, OLD MAN, MUSICIAN, BRIDE, GOLLIER, BASEBALL PLAYER, COOK, JOURNALIST, SOLDIER, FIREWORKMAN, WORKER, CLIMBER, TELEPHONE OPERATOR, JOCKEY, DIET MEMBER, BALLERINA, CAPTAIN

All India Radion toimitalo New Delhissä.

Radio RSA, Etelä-Afrikka. Eteläafrikkalaisen linnun, bokmakierien, viserrys esitettyinä päälletysten kitarasävelmän »Ver in die Wereld, Kittie» kanssa.

All India Radio, Delhi. Tyypillinen intialainen sävelmä soitettuna kolmella kansallisella instrumentilla.